

Döfnek a tünde pipik

Nem hallgatnak a múzsák

A költőversenyre vízkereszt napján került sor a Merlin Színházban. A dalnokok – Csukás István, **Eörsi István**, Ferencz Győző, Nádasy Ádám, Somlyó György, Vargha Balázs és Várady Szabolcs – belépője egy szonett volt, amelyet a Merlin szónak kellett ihletnie. Ezt követően a versengést szponzoráló cégek neve várta a rímfaragást. Váradi Júlia a költői játékost szünetében beszélgetett Réz Pállal, a Holmi című folyóirat főszerkesztőjével, valamint Nádasy Ádám költővel – éppen a „vers-rajtpisztoly” eldőrdülése előtt.

Réz Pál: „A költészetnek át kell alakulnia”

a Nyugat első, fantasztikus nemzedéke – Ady, Babits, Kosztolányi, Tóth Árpád, Füst Milán – egyszer majd egy lapon említhető lesz az Arany-Petőfi nemzedékkel.

■ – Mikor volt utoljára költőverseny?

RÉZ PÁL: Soha. Bár jelen voltam, amikor négy úr – Vas István, Kormos István, Réz Ádám és Juhász Ferenc – megírta az itt elmondott „fürdőverseket”. Az persze nem volt költőverseny. Ez az első... Unjuk a panaszkodást és unjuk a politikát. És talán ezért is kezdünk kinunkban röhögni.

■ – Kinek az ötlete volt ez a poétavetélkedés?

R. P.: Jordán Tamásé, aztán főleg hárman segítettünk neki: Várady Szabolcs, Lator László és jómagam. A Holmi és a 2000 „ajánlata” volt ez egyébként, és kár, hogy csak két cég – az Állami Biztosító és a Tungsram – rendelt versikéket, mert azt reméltük, hogy most majd meggazdagodnak a költők. Lehet persze, hogy ezután mások is kedvet kapnak, a televízió mindenesetre fölvette a költők versenyét. Radnóti följegyzí naplójában, hogy a villamoson eszébe jut egy rimpár: „bárat ellen ősi szer... az ősi ser”. És hozzáfűzi: kinek adhatnám el ezt a reklámverset? Ezzel találkozunk aztán az Egy szerelem három éjszakájában.

Zseni a kávéházban

■ – Minek tulajdonítható, megítélése szerint, hogy az utóbbi időben Magyarországon a vers vesztett értékéből, korábbi jelentőségéből?

R. P.: Az a sajátos szerepe, közvetlen politi-

kai funkciója a versnek, amelyet *A walesi bárdok* vagy az *Egy mondat a zsarnokságról* betöltött – megszűnt. S bár meglehetősen pesszimista vagyok a magyar politika helyzetét illetően, nem a borúlátás mondatja velem, hogy az a fajta költészet, amelyre ezért és ilyen értelemben figyelnek az emberek, valószínűleg szintén nem lesz ezután. Tapasztalhattuk legalábbis, hogy az utóbbi időben kevés úgynevezett politikai vers született. A költészetnek bizonyára át kell alakulnia. Vagy úgy, hogy más témákról írjon, vagy úgy, hogy ha mégis politikáról szól, hát ne közvetlenül. A költészet most keresi az átmenetet. A nagy öregek meghaltak, most ment el az utolsó, Vas István is. Ma már nyilvánvaló: az a nemzedék, amely kicsinynek képzelte magát Babitsékhoz képest – Weöres, Zelk, Vas, Hajnal Anna, Nemes Nagy Ágnes, Pilinszky, Kálnoky és így tovább –, valójában szintén igen nagy nemzedék volt...

■ – Akik ma itt megjelentek, azokat hová sorolná? Lehet, hogy ők is csak kicsinynek gondolják magukat, mégis a következő nagy nemzedék várományosai?

R. P.: Kitűnő költők mindannyian, és nagyon is lehet, hogy így lesz. A szokásos optikai csalódás ez. Soha nem hisszük el: az az ember, akivel együtt ülünk a kávéházban, akinek tudjuk, ki a szeretője, tudjuk, micsoda disznóságokat művel, esetleg mennyire megalkuvó, az talán ugyanolyan nagy költő, mint amilyen... Éppen Vas István írja: soha nem hitte volna, hogy akár

A dalnokok közül: **Eörsi István**, Nádasy Ádám, Somlyó György

Versmulatság

■ – Elkészült a „nagy mű”? Hallhatnám, mielőtt a közönségnek előadja őket?

NÁDASY ÁDÁM: Természetesen. Íme:

DISZTICHON

*Hó-tapodott udvarban libben a nyakravalójuk,
Jó, hogy a lencse mögött döfnek a tünde pipik.*

HÍRADÓ, 1932

*A láb, a kéz, a puncika is kaucsuk,
de megmelengeti a férfikéz.
A pelenkát a lábak közé hajtsuk,
de előbb megnézzük, hogy nincs-e vész:
igen, a barna koszt is felitassuk.
De hopp – megdermed versenyző s ítéző,
a kéz megáll, a száj habozik szólni:
a csecsemő ül, de a szar valódi.*

HÍRADÓ, 1992

*Lehullott a schilling-bankó aranyszínű levele,
bevészelt a Kovács néni százesztendő végbele.
Nem baj anyó, bizza ide, elmúlnak a panaszok,
megmutatom, hova járnak manapság a magyarok.
Nem bolyongunk hiába, mint fájdalom a zsidóba',
fölöltözik szombaton, oszt elviszem a Lidóba.*

■ – A kaszinóról van szó, ugyebár? Mit kap a dalnokverseny győztese?

N. Á.: Nem tudom, szó volt valami díjról. Lehet, hogy ez csak jelképes. Nem tudom...

■ – Nem nehéz úgy alkotni, hogy ennyi ember veszi körül a költőt?

N. Á.: Nem is tudom. Ez hozzátartozik a mulatsághoz és talán föl is spannolja az embert.

■ – Mert ugye, ez igazi mulatságnak számít, senki nem veszi igazán komolyan?

N. Á.: Istenem, úgy van ez, ahogyan egy zenész is komolyan veszi a mesterségét, amikor a többi zenész árgus szemekkel figyel arra, hogy nem üt-e mellé, vagy egyáltalán mit csinál. Vagy ahogy egy zenebohóc-mutatvány is profi zenészt igényel. Vagy ahogyan a táncosok a komikus filmekben is látszólag összevissza botladoznak, noha a szakember pontosan látja, mennyire kidolgozott a rögtönzés.